

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 133/2026-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľa (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-45C/49/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-45C/49/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B3-45C/49/2022 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **824,72 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 133/2026-14 z 26. februára 2026 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v spore vedenom mestským súdom (pôvodne Okresným súdom Bratislava III) pod sp. zn. B3-45C/49/2022 o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), a to na základe žaloby doručenej okresnému súdu 5. augusta 2022.

3. O podanej žalobe nebolo dosiaľ rozhodnuté (ani neprávoplatne).

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ podanie ústavnej sťažnosti odôvodňuje tým, že napadnuté konanie trvá už skoro 4 roky a napriek tomu nie je právoplatne skončené.

5. Prietahy v napadnutom konaní podľa sťažovateľa boli spôsobené predovšetkým neefektívnym postupom konajúceho súdu. Sťažovateľ mal možnosť sa k prejednávanej veci vyjadriť osobne na pojednávaní iba raz, zatiaľ čo žalobkyňa bola opakovane vyzvaná na bližšiu špecifikáciu hnutelných vecí, ktoré v žalobe riadne nešpecifikovala, a to napriek tomu, že sťažovateľ na túto skutočnosť apeloval od začiatku súdneho konania. Na prvých pojednávaniach žalobkyňa iba formulovala petit žaloby, v dôsledku čoho v prejednávanej veci nedošlo k žiadnemu vecnému posunu a takýto postup viedol k porušeniu zásady koncentrácie a hospodárnosti konania. Značná časť prejednávanej veci je pritom medzi sporovými stranami nesporná a konanie nie je právne ani skutkovo zložitá.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

Vyjadrenie mestského súdu:

6. Predsedníčka mestského súdu v podaní z 27. marca 2026 chronologicky zhrnula doterajší priebeh napadnutého konania a dodala, že súd prvej inštancie postupoval aktívne od podania žaloby v súčinnosti so stranami sporu, pričom procesné úkony boli vykonávané v primeraných a objektívne možných lehotách. Súd postupoval v súlade s Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“) na účely zachovania zásady hospodárnosti konania a práva strán sporu na spravodlivý proces.

Replika sťažovateľa:

7. Vzhľadom na obsah vyjadrenia mestského súdu bez jeho obsahového vplyvu na rozhodovanie ústavného súdu v jeho jednotlivých aspektoch nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

10. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 CSP. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

12. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok ESLP vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok ESLP vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

13. Spory, ktorých predmetom je riešenie otázky vyporiadania BSM, je v zásade možné považovať za bežne prejednávanú agendu všeobecných súdov. Vo veci sťažovateľa nejde o privilegovaný typ konania (napr. úprava práv a povinností k maloletým, veci týkajúce sa osobnej slobody). V napadnutom konaní vznikla potreba vykonania znaleckého dokazovania a práve riešenie spôsobu vykonania znaleckého dokazovania má značný dopad na priebeh a dĺžku napadnutého konania.

14. Druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľa ako strany napadnutého konania. Vychádzajúc z vyjadrenia mestského súdu a predloženého súdneho spisu, nemohol ústavný súd opomenúť skutočnosť, že už na prvom pojednávaní uskutočnenom 30. novembra 2023 navrhli strany sporu pojednávanie odročiť na účely uzavretia mimosúdnej dohody. Súd ich návrhu vyhovel, pojednávanie odročil na 25. apríl 2024, pričom stranám konania uložil, aby v lehote do 15. januára 2024 súdu písomne oznámili, či uzatvorili mimosúdnu dohodu, a aby doručili súdu aj zápis z mimosúdneho rokovania majúceho sa konať 7. decembra 2023. Oznámenie o neuzavretí mimosúdnej dohody bolo súdu doručené až 22. apríla 2024.

15. Ďalším kritériom, na základe ktorého ústavný súd zisťuje, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup mestského súdu (pôvodne okresného súdu). Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

16. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že konanie o vyporiadanie BSM trvá viac ako 5 a pol roka. Z vyžiadaného spisu a vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že napadnuté konanie začalo doručením žaloby 5. augusta 2022 pôvodne vo veci konajúcejmu okresnému súdu. Po prvotných procesných úkonoch sa vo veci uskutočnilo prvé pojednávanie 30. novembra 2023 a vzhľadom na návrh strán sporu na poskytnutie priestoru na jeho mimosúdne urovanie bolo odročené na 25. apríl 2024. Minimálne od 13. marca 2025, keď sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom mestský súd vyjadril svoje predbežné právne posúdenie, bola spornou všeobecná hodnota vecí patriacich do BSM. Vzhľadom na túto skutočnosť žalobkyňa na pojednávaní uviedla, že doručí súdu odborné vyjadrenie, resp. znalecký posudok na určenie ich všeobecnej hodnoty. Na ďalšom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 17. júna 2025 žalobkyňa požiadala o jeho odročenie z dôvodu, že do termínu jeho konania nemohla súdu doručiť znalecký posudok. Súd jej určil lehotu na doručenie súkromného znaleckého posudku na určenie všeobecnej hodnoty hnutel'ných vecí patriacich do masy BSM spolu so znaleckou doložkou do 31. októbra 2025 a pojednávanie odročil na 18. november 2025. Žalobkyňa však 8. septembra 2025 súdu oznámila, že ňou oslovený súdny znalec nemôže vypracovať znalecký posudok, keďže mu na jeho vypracovanie chýbajú podklady od s'ťažovateľa, a preto 17. septembra 2025 doručila súdu návrh na nariadenie znaleckého dokazovania, pribratia súdnych znalcov do konania a prerušenie konania do vypracovania znaleckých posudkov. Súd jej obratom oznámil, že súkromný znalecký posudok je predložený stranou sporu, v tomto prípade žalobkyňou, bez toho, aby súd nariadil znalecké dokazovanie, musí obsahovať znaleckú doložku a pri vykonávaní tohto dôkazu sa postupuje tak, akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca. Následne 12. novembra 2025 upovedomila zákonná sudkyňa strany sporu o zrušení termínu pojednávania určeného na 18. november 2025 z dôvodu neprítomnosti zákonnej sudkyne, ako aj zmeny sídla mestského súdu a nový termín pojednávania neurčila vzhľadom na náročnosť procesu prípravy budovy mestského súdu, ktorý do 31. marca 2026 má fungovať len v obmedzenom režime, keď nie je možné uskutočniť pojednávania.

17. Ústavný súd konštatuje, že už opísaný postup mestského súdu v súvislosti s vedením znaleckého dokazovania musí hodnotiť ako nesústreďený a nezlučiteľný s imperatívom uvedeným

v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Mestský súd v napadnutom konaní nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu o vyporiadaní BSM, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty strán sporu. Namietané konanie sa po viac ako štyroch rokoch od jeho začatia nachádza v počiatočnej fáze znaleckého dokazovania, ktorého potreba bola zjavná už minimálne na pojednávaní konanom 13. marca 2025, reflektujúc pritom aj podiel žalobkyne na uvedenom postupe, ktorá nie je spôsobilá predložiť súdu súkromný znalecký posudok, k čomu sa sama zaviazala. Nesústredenou činnosťou mestského súdu (pôvodne okresného súdu) tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

19. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012). Tak to je aj v prípade sťažovateľa, ktorý žiada finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

21. Ústavný súd posudzoval dĺžku napadnutého konania, predmet sporu, správanie sťažovateľa a význam sporu pre sťažovateľa. V rozhodovacej činnosti ústavného súdu prevláda názor, že deklarovanie porušenia základných práv, príkaz konať a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok, a preto vzhľadom na konštatovanú nesústredenú činnosť mestského súdu (bod 16 nálezu) doplnil ústavný súd ochranu aj o finančné zadosťučinenie, limitujúc jeho výšku na 1 000 eur (bod 3 výroku tohto rozhodnutia; návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhovelo výrokom 5 tohto rozhodnutia).

VI. Trovy konania

22. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia a ktoré si sťažovateľ uplatnil.

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľovi v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2026 predstavuje sumu 396,50 eur a režijný paušál v roku 2026 sumu 15,86 eur. Ústavný súd teda sťažovateľovi priznal náhradu za dva úkony právnej služby celkovo vo výške 824,72 eur (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2026

Libor Duľa
predseda senátu